

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 19 maart 2021

Datum GS-besluit : 6 april 2021

Vragen nr. 29

Vragen van mevrouw **J.F.L. Kaamer van Hoegee**, mevrouw **M.A.H. Meerten-Kok** en de heer **B.G.P. de Wit** (VVD) over Datacenters

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 19 maart 2021 door de leden van Provinciale Staten, mevrouw **J.F.L. Kaamer van Hoegee**, mevrouw **M.A.H. Meerten-Kok** en de heer **B.G.P. de Wit** (VVD), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Op 18 maart is er op de website van het Noord Hollands Dagblad het artikel "Datacenters brengen levering drinkwater Noord-Holland in gevaar, gebruikt koelwater gaat vervuild het milieu in." (https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20210318_1782825) Naar aanleiding van dit artikel heeft de fractie van de VVD de volgende vragen:

INLEIDING ANTWOORDEN

De provincie wil duidelijkheid krijgen over de impact van datacenters op de leefomgeving, op de energieleveringszekerheid, op de watervoorraad, op het oppervlaktewater en helderheid over onze sturingsmogelijkheden.

De opwarming door klimaatverandering zorgt voor langere en drogere zomers, wat leidt tot hoger (drink-)waterverbruik. Ook de kwaliteit van het oppervlaktewater heeft daarbij onze bijzondere aandacht. De verwachting is dat langdurige droge zomers vaker gaan voorkomen. Daarnaast neemt ook de bevolkingsgroei, en daarmee het watergebruik in Noord-Holland toe. Daar willen wij als provincie op anticiperen.

Het waterverbruik neemt in die langer durende en warmere periodes sterk toe, logischerwijs óók door datacenters die juist dan meer koeling, en afhankelijk van de koelmethode meer water verbruiken. Over de water-uitdagingen in combinatie met de gevolgen van klimaatverandering komen beleidsadviseurs via webinars met enige regelmaat bij elkaar om kennis te delen en te overleggen.

Voor een goede aanpak op dit dossier moet je goed weten waar je het over hebt. Dat vereist onderzoek en het ophalen en delen van kennis met verschillende partijen die betrokken zijn bij de watervoorziening. Hiervoor hebben wij vorig jaar opdracht gegeven voor een onderzoek het gebruik van water door datacenters. Helaas moesten wij concluderen dat het genoemde rapport naar onze mening nog onvoldoende onderzoeks-data opleverde (de steekproef was te klein) om goed onderbouwde conclusies te kunnen trekken. Dat was de reden om het rapport niet te publiceren. Het rapport is inmiddels via deze link te lezen: [Onderzoek waterverbruik datacenters - Provincie Noord-Holland - 2019.8-er4b \(noord-holland.nl\)](#).

Noord-Holland wil een aantrekkelijke vestigingslocatie voor datacenters zijn en blijven, we willen nieuwe ontwikkelingen faciliteren en daarmee de ICT-sector versterken. Zolang er voldoende oog is voor het effect van datacenters op het landschap, het benutten van de restwarmte, de energievoorziening en het watergebruik wegen de voordelen op tegen de nadelen. Om dit in kaart te brengen werken we aan een Noord-Hollandse datacenterstrategie.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Kent u de inhoud van dit artikel en klopt het dat u de stukken niet openbaar wilt maken? Wanneer ja, waarom niet?

Antwoord 1:

Wij kennen de inhoud van het artikel. Zie inleiding.

Vraag 2:

Wanneer krijgt Provinciale Staten, desnoods onder geheimhouding, inzage in het genoemde onderzoeksrapport? Kan Provinciale Staten de aan de ambtenaren gepresenteerde webinar inzien, desnoods in een besloten technische briefing?

Antwoord 2:

De webinar staat online en het naar onze mening onvoldragen rapport zal binnenkort met een begeleidende tekst gepubliceerd worden op onze website.

Vraag 3:

In het artikel wordt gesteld dat de datacenters zulke grote hoeveelheden water verbruiken dat de levering van voldoende drinkwater in Noord-Holland in het gedrang komt. Tevens zou er uit interne stukken blijken dat er onbekende chemicaliën aan het water worden toegevoegd welke vervolgens in het milieu belanden.

Met de steeds droger wordende zomers is het al langer zo dat drinkwater in bepaalde periodes in het jaar schaarser wordt. Bent u met ons van mening dat we in onze provincie zuinig moeten zijn op ons drinkwater? Kunt u aangeven waar in de provincie deze schaarste als eerste tot eventuele knelgevallen kan leiden, en welke acties neemt u om dat te voorkomen of de effecten te mitigeren? En bent u hierover met het Waterschap in overleg?

Antwoord 3:

De levering van drinkwater komt niet in gevaar door het watergebruik van de datacenters. PWN heeft de wettelijke taak om voldoende en betrouwbaar te leveren ('de openbare drinkwatervoorziening'). Het aantal bewoners en economische activiteiten gaan toenemen en daarmee de drinkwatervraag. PWN onderzoekt samen met haar partners in de waterketen alternatieve manieren om invulling te geven aan watervragen van grootverbruikers.

Er worden op basis van de bij Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier bekende gegevens geen chemicaliën toegevoegd aan het koelwater. Het te lozen koelwater bevat een hogere concentratie aan zouten als gevolg van indikking door verdamping maar voldoet aan de eisen die het waterschap stelt alvorens een lozingsvergunning af te geven. In het uitvoeringsprogramma bij het Gebiedsdossier Andijk wordt een maatregel opgenomen om dit te valideren. Wij zijn als provincie mede ondertekenaar.

Vraag 4:

Is er tijdens het vergunningstraject overleg geweest tussen de gemeente Hollands Kroon, het waterschap en de provincie over de hoeveelheid koelwater dat benodigd is voor de reeds bestaande datacenters en de effecten daarvan op de beschikbaarheid van drinkwater in de provincie?

Antwoord 4:

De provincie is niet betrokken geweest bij het vergunningstraject voor de lozing van het gebruikte koelwater, daarvoor is het waterschap bevoegd gezag. Voor het te leveren drinkwater voor koelwater sluit PWN contracten af. PWN bekijkt daarbij elke vraag kritisch in het licht van haar wettelijke taak om te zorgen voor een duurzame en

doelmatige openbare drinkwatervoorziening. Na de droge zomer van 2018 heeft de provincie in april 2019 HHNK en de gemeente wel gesproken over waterbeschikbaarheid van het IJsselmeer water. Dat water is tenslotte nodig voor de bereiding van drinkwater. Aanleiding waren de plannen voor uitbreiding van de datacenters in de Wieringermeer. Er werd toen uitgegaan van verschillende mogelijkheden voor koeling met verschillende watervragen. Om meer duidelijkheid te krijgen over de watervraag en koelsystemen heeft de provincie in 2020 opdracht gegeven voor een onderzoek.

Vraag 5:

Klopt het dat in de warme zomermaanden, wanneer drinkwater schaarser is de behoefte voor koelwater voor datacenters met een factor 2,5 toeneemt? Wanneer ja, vindt u dit verantwoord in relatie tot de vraag naar drinkwater en waarom?

Antwoord 5:

De datacenters bij Agriport worden op reguliere dagen door lucht gekoeld. Alleen bij hoge temperaturen is extra koeling door water nodig. Kleine datacenters (in het gehele leveringsgebied van PWN), hebben soms een continue, geringe watervraag. De datacenters nemen samen dus het jaar rond water af, met pieken in de warme maanden. De piekfactor is ca. 2. PWN ziet dat 0,6% van de totale drinkwaterafname gebruikt wordt voor koelwater voor datacenters in het leveringsgebied van PWN. Deze relatief geringe hoeveelheid in combinatie met deze bijbehorende piekfactor is verantwoord. Tot slot geldt dat PWN bij (dreigende) watertekorten als bedoeld in de Waterwet en in het belang van een goede openbare drinkwatervoorziening maatregelen kan treffen om de levering van (koel)water te beperken.

Vraag 6:

Bent u mede op basis van het waterverbruik van datacenters met ons van mening dat de provincie het bevoegde gezag is voor vergunning van nieuwe datacenters? Kunt u uw standpunt motiveren.

Antwoord 6:

Wij zijn geen bevoegd gezag voor vergunningen omtrent waterverbruik door nieuwe datacenters. Wel onderzoeken we onze sturingsmogelijkheden en handelingsperspectieven.

Vraag 7:

De gemeente Hollands Kroon is voornemens aan nog 5 datacenters een vergunning te verstrekken. Gaat de provincie hierover in overleg met de gemeente Hollands Kroon? En neemt u in die gesprekken ook mee wat de ruimtelijke impact is van deze datacenters, en hoe er beter omgegaan kan worden met het gebruik van koelwater en de afvoer hiervan?

Antwoord 7:

Wij zijn bekend met de lopende initiatieven in de gemeente Hollands Kroon. De procedures zijn nog niet zover doorlopen dat er vergunningen worden verstrekt. Onze inzet voor mogelijk toekomstige datacentra is op basis van de huidige inzichten opslag en gebruik van overtollig hemelwater en het minimaliseren van het gebruik van water door in te zetten op innovatieve koeltechnieken. In de Noord-Hollandse Datacenterstrategie nemen we vestigingsvoorwaarden op voor het watergebruik. Voor de voorwaarden en controle van de kwaliteit van het lozingswater is het waterschap bevoegd gezag.

Vraag 8:

Kunt u aangeven wat voor chemicaliën er aan het water worden toegevoegd en wat dit voor effecten heeft op het milieu? Wanneer ja, welke chemicaliën en wat voor een invloed heeft dit op ons drinkwater. Wanneer nee, waarom niet en wat gaat u eraan doen om dit alsnog duidelijk te krijgen?

Antwoord 8:

In tegenstelling tot wat wordt vermeld in de berichtgeving in de media, worden er op basis van de bij Hoogheemraadschap Hollandsnoorderkwartier bekende gegevens geen chemicaliën toegevoegd aan het koelwater. Er wordt door één van de twee datacenters waarvoor Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier een lozingsvergunning heeft verleend zout toegevoegd aan het koelwater. Het te lozen koelwater (brijn) bevat daardoor een hogere concentratie aan zouten dan drinkwater. Ook het koelwater van het tweede datacenter bevat meer zout als gevolg van indikking door verdamping (concentraat). Het lozingswater van beide

datacenters voldoet aan de eisen die het waterschap stelt alvorens een lozingsvergunning af te geven. Lozing van water met chemicaliën is niet toegestaan.

Vraag 9:

Kunt u aangeven of de chemicaliën in het koelwater een gevaar zijn voor de volksgezondheid? Welke onderzoeken onderbouwen dit?

Antwoord 9:

zie antwoord 8.

Vraag 10:

In het artikel wordt gesteld dat er onvoldoende bewustzijn bij overheden is met betrekking tot het afvoeren van het gebruikte koelwater. Deelt u deze mening? Wanneer ja, wat gaat u er aan doen om dit te verbeteren? Wanneer nee, waarom niet?

Antwoord 10:

Voor het lozen van koelwater moet een vergunning worden aangevraagd bij het waterschap. Het waterschap is zich bewust van het gebruik van water door datacenters.

Vraag 11:

Bent u in overleg met het Rijk om tot een wettelijk kader te komen waaraan techbedrijven moeten voldoen om gebruikt koelwater te mogen afvoeren? Waarom nee, waarom niet? Wanneer ja, wanneer kunnen we daar een resultaat van verwachten?

Antwoord 11:

Nee, wij zijn niet in overleg met het Rijk over de lozing van gebruikt koelwater. Het waterschap stelt eisen aan de kwaliteit van het lozingswater op basis waarvan de vergunning wordt verleend.

Vraag 12:

Ziet u voor de 5 datacenters die nog vergund moeten worden mogelijkheden om voor het verstrekken van de vergunningen in gesprek te gaan over het energieverbruik en het waterverbruik? Waarbij ook besproken moet worden hoe daar op een maatschappelijk verantwoorde manier mee omgegaan moet worden. Op een manier waar de omgeving weinig tot geen overlast ervaart? Met andere woorden, bent u met ons van mening dat er een MER opgesteld moet worden, en waarom wel of niet?

Antwoord 12:

Ja. Daarvoor wordt een datacenterstrategie opgesteld waarin o.a. vestigingsvoorwaarden voor energie- en watergebruik zijn opgenomen.

Datacenters zijn vanuit het Besluit mer niet aangewezen als activiteit waarvoor een verplichting geldt tot het uitvoeren van een mer(boordelings)procedure. Indirect kunnen milieueffecten die samenhangen met datacenters wel relevant zijn vanuit het Besluit mer bij bv. bij de aanwijzing van industrieterreinen ten behoeve van vestiging of bij de vergunningverlening.

Vraag 13:

Hoe wordt in de beschikbaarheid van de benodigde hoeveelheden water voorzien, en wat betekent dat voor inwoners of bedrijven nabij?

Antwoord 13:

Wettelijk is geregeld dat drinkwater altijd voorrang heeft op industriewater in de verdringingsreeks. Op dit moment wordt in de benodigde hoeveelheden voorzien. PWN levert ongeveer 0,6% van haar totale drinkwaterlevering als koelwater; 74% van het drinkwater gaat naar huishoudens, 26% naar bedrijven.

Vraag 14:

Bent u het met de gemeente Hollands Kroon eens dat de benodigde hoeveelheden water ruimtelijk niet relevant zijn? Wanneer nee, waarom niet? Wanneer ja, waarom wel?

Antwoord 14:

In principe is de waterbeschikbaarheid van belang voor ruimtelijke ontwikkelingen. In geval van de datacenters zijn er echter koeltechnieken die heel weinig water gebruiken. Dan is koelwater voornamelijk nodig in de zomer. In de Noord-Hollandse Datacenterstrategie nemen we vestigingsvoorwaarden op voor het watergebruik.

Vraag 15:

Klopt het dat Gedeputeerde Staten van mening is dat zij geen toezicht hoeven te houden dat stukken als een MER aanwezig zijn bij het vergunnen van dit soort grote ruimtelijke projecten? Wanneer ja, waarom vindt u het nodig hier niet uw controlerende rol uit te voeren?

Antwoord 15:

De verantwoordelijkheid bij het toetsen van een ruimtelijk initiatief ten behoeve van een datacenter aan het Besluit mer ligt bij het bevoegd gezag; in geval het een bestemmingsplan betreft bij de gemeente. In principe beoordelen wij geen MER-en of mer-beoordelingen van andere overheden, noch inhoudelijk noch procedureel; dat is immers in dat geval de verantwoordelijkheid van het andere bestuursorgaan, niet van Gedeputeerde Staten.

Vraag 16:

Kunt u aangeven welke voornemens er zijn vanuit Gedeputeerde Staten hoe om te gaan met deze nieuwe watervragers, ook in het kader van de verdringingsreeks?

Antwoord 16:

Koelwatergebruik staat in categorie 4 van de verdringingsreeks en wordt dus het eerst gekort ten tijde van extreme droogte. Datacenters maken momenteel nog gebruik van drinkwater voor koeling. PWN onderzoekt samen met haar partners in de waterketen alternatieve manieren om invulling te geven aan watervragen van grootverbruikers.

De provincie wil in samenwerking met andere provincies en waterschappen rondom het IJsselmeer en in overleg met het Rijk een beleidskader opstellen voor alle nieuwe watervragers waaronder datacenters (het gaat om water uit de hele regio). Vooruitlopend daarop stellen we een datacenterstrategie op met vestigingsvoorwaarden voor watergebruik en onderzoeken we onze verder sturings- en handelingsmogelijkheden.